

TORNION – MUONIONJOEN JA RANNIKON KALATALOUSALUE

TOIMINTASUUNNITELMA 2025

Kalatalousalueen nimi on Tornion-Muonionjoen ja rannikon kalatalousalue ja sen hallinnon kotipaikkana on Ylitornio. Kalatalousalue käsittää liitekartan mukaiset vesialueet.

Kalatalousalueen tarkoituksena on kehittää alueensa kalataloutta sekä edistää jäsentensä yhteistoimintaa kalavarojen kestävän käytön ja hoidon järjestämiseksi. Kalatalousalueen tehtävät ovat kalastuslaissa (379/2015) säädetyn mukaisesti:

- 1) kalavarojen kestävän käytön ja hoidon suunnittelu;
- 2) käyttö- ja hoitosuunnitelmaehdotuksen laadinta, hyväksytyn suunnitelman toimeenpano ja sen vaikutusten seuranta;
- 3) kalavarojen käyttöön ja hoitoon liittyvä tiedotus;
- 4) kalastuksenvalvonnan järjestäminen;
- 5) kalastuksen sekä kalakantojen hoitotoimenpiteiden seurantatietojen kerääminen;
- 6) kalastuksen yhtenäislupa-alueiden muodostamisen edistäminen vapaa-ajan ja kaupallisen kalastuksen tarpeisiin;
- 7) vesialueen omistajien kalatalousalueelle siirtämät tehtävät;
- 8) viehekalastuksesta kertyneiden korvausvarojen jako vesialueen omistajille;
- 9) muut elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen tulosohtaukseen sekä kalastuslakiin perustuvat tehtävät 3 § K

Kalatalousalueen toimielimiä ovat yleiskokous, hallitus ja toiminnanjohtaja.

Kalatalousalueen jäsenet on hyväksytty perustamiskokouksessa 15.11.2021 Ylitorniolla. Kokouksessa hyväksyttiin 9-jäseninen hallitus, valittiin puheenjohtaja ja varapuheenjohtaja sekä hyväksyttiin alustavasti KTA:n säännöt, säännöt on vahvistettu KTA:n kokouksessa 30.3.2023

Hallitus kokoontuu 4-6 kertaa toimintavuoden aikana, kokouksia pidetään myös etäyhteydellä.

KTA osallistuu Lapin kalatalouskeskuksen koulutuksiin, eri sidosryhmien tilaisuuksiin, antaa lausuntoja, toimii vedenomistajien ja kalastusoikeuden haltijoiden vaikutuskanavana.

Toiminnan painopisteet 2025

KHS

KHS on kalatalousalueen pitkän aikavälin toimintasuunnitelma, jonka päämäärät ja tavoitteet ohjaavat toimintaa.

KHS on saatu valmiiksi ja KTA ylimääräinen yleinen kokous 8.2.2024 hyväksyi pienin muutoksin hallituksen yhdessä konsultin kanssa laatiman esityksen KHS asiakirjaksi. Lapin Ely-keskuksen

yhteistyöryhmä on hyväksynyt KHS:n 1.11. 2024

Vuonna 2025 KHS työ jatkuu suunnitelman tavoitteiden täytäntöönpanoon.

Edunvalvonta ja vaikuttaminen

Nykykäsityksen mukaan luontainen vaelluskalojen lisääntyminen on paras keino edistää mm. Tornion-Muonionjoen kaltaisten isojen luonnonjokien poikastuotantoa.

Tavoitteena on saada lohen, meritaimenen, vaellussiian ja muidenkin Tornionjoen kalakantojen poikastuotantoalueet täysimääräiseen käyttöön. Lohen poikastuotanto on vakiintunut noin 1,5 miljoonan smoltin tasolle. Sen sijaan vaellussiian poikastuotanto on selvästi vajaatuottoinen ja meritaimenkannan elvyttäminen ei ole ollut toivotunlainen 10 vuotta jatkuneesta jokirauhoituksesta huolimatta.

KTA tehtävänä on nostaa esille vaelluskalakantoja uhkaavia ympäristötekijöitä vesiekosysteemeissä (kaivokset), energiantuotannossa (merituulivoimalat vaellusreitillä), koko ajan runsastuvan hyljekannan vaikutus, kalastuksen valvonnan tärkeys.

KTA osallistuu sidosryhmäyhteistyöhön ja tukee sekä puolustaa lausunnoillaan kalatalousalueen vaelluskalakannan vahvistumista ja edistää hyvää kalastuskulttuuria alueellaan.

Kalatalousalue pitää tärkeänä lohi- ja meritaimen työryhmiin oman edustajan nimeämistä.

Kalatalousalue on jättänyt Lapin Ely-keskukselle kehittämishanke hakemuksen jossa on kolme osa-aluetta.

Nuorisotapahtuma

Hankkeen tavoitteena on edistää KTA:n toimialueen nuorten kalastus harrastuneisuutta digitaaliseen ympäristöön sidotun kalastus tapahtuman kautta. Tapahtumassa aktivoidaan nuoret harrastamaan kalastusta sekä perehtymään vastuulliseen kalastuskulttuuriin ja toimintaan. Nuoret sitoutetaan kalastus harrastuksen pariin luomalla tapahtuma digitaaliseen ympäristöön. Nuorten aktivointiin liittyvä tapahtuma toteutetaan yhteistyössä oppilaitoksen kanssa.

Kaupalliseen kalastukseen sopivat alueet

Toisena osatavoitteena on varmistaa KTA:n toimialueen kaupalliseen kalastukseen määriteltujen vesialueiden kalakantojen tilan olevan, kaupallisen kalastus toiminnan edellyttämällä tasolla. Vesialueisiin kohdistetaan eri menetelmillä toteutettavia koekalastuksia joiden näytteet tutkitaan ja analysoidaan. Koekalastukset kohdennetaan jaetusti sekä merialueelle, että Tornionjoen ja Muonionjoen sivuvesiin. Kalakantojen tilan selvittäminen toteutetaan yhteistyössä oppilaitoksen kanssa.

Kalastuksen valvonta

Kolmantena osatavoitteena on lisätä kalastuksenvalvontaa Tornionjoen ja Muonionjoen sivuvesien vaelluskalavesistöissä. Väylän pääuoman sivuvesistä etenkin Naamijoen ja Olosjoen sekä Pakajoen osalta kalastuksenvalvonta on vaatimattomalla tasolla ja sitä tulee lisätä. Äkäsjoen osalta kalastuspaine edellyttää kalastuksenvalvonnan tehostamista edelleen. Lisäksi valvontaa tulee kohdentaa muille sivuvesille resurssien sen salliessa. Valvontaa edistetään yhteistyössä ELY-keskuksen, Metsähallituksen sekä Lapin kalastusmatkailu ry:n kanssa. Yhteistyötä on mahdollista tehdä myös muiden ELY-keskuksen hyväksymän kalastuksenvalvoja tutkimuksen suorittaneiden tahojen, mahdollisesti myös oppilaitoksen, kanssa.

YLEISTÄ

Kalatalousalue on julkisoikeudellinen yhdistys, jonka tarkoituksena on kehittää alueensa kalataloutta sekä edistää jäsentensä yhteistoimintaa kalavarojen kestävästä käytöstä ja hoidon järjestämiseksi, sekä hoitaa alueensa edunvalvontaa. Kalatalousalueen jäseniä ovat alueen kalastusoikeuden haltijat sekä valtakunnalliset kalastusalan järjestöt. Kalatalousalueen toimielimiä ovat yleiskokous, hallitus ja toiminnanjohtaja.

Kalatalousalueiden keskeisiä tehtäviä ovat mm. kalavarojen kestävästä käytöstä ja hoidon suunnittelu, käyttö- ja hoitosuunnitelman laadinta, toimeenpano ja sen vaikutusten seuranta, kalavarojen käyttöön ja hoitoon liittyvä tiedotus sekä kalastuksenvalvonnan järjestäminen.

Kalatalousalueen toimintaa rahoitetaan kalastushoitomaksuilla kerätyillä varoilla. Lisäksi kalatalousalue voi hakea ELY-keskuksilta kalastuksen edistämiseen käytettäviä harkinnanvaraisia varoja.

Vuosi 2024 on kalatalousalueen toinen kokonainen toimintavuosi. Kalatalousalueen perustamiskokous oli 15.11.2021 ja hallitus kokoontui ensimmäinen kerran 5.8.2022.

Äänioikeudellisia yleiskokousedustajia ovat:

- 1) osakaskunta, jossa on vesialuetta vähintään 50 hehtaaria;
- 2) osakaskuntiin kuulumattomien, pinta-alaltaan vähintään 50 hehtaarin kokoisten vesialueiden omistajat;
- 3) sellaiset kalatalousalueeseen kuuluvien osakaskuntien tai osakaskuntiin kuulumattomien vesialueiden omistajien yhteenliittymät, joiden hallinnoimien vesialueiden yhteenlaskettu pinta-ala on vähintään 50 hehtaaria; joissa kuitenkin vähintään 30 hehtaaria
- 4) kalastuslain 23 §:n 2 momentissa tarkoitettu valtakunnallinen kalastusalan järjestö, lukuun ottamatta vapaa-ajan kalastajia edustavaa järjestöä, jolla on oikeus kahteen edustajaan.

Erityisperusteisten kalastusetuuksien haltijoilla on oikeus yleiskokouksessa yhteen yhteiseen edustajaan.

TOIMINTA-ALUE

Kalatalousalue ulottuu Perämereltä Kemi – Tornio edustalta pohjoisessa Ounasjärven eteläpuolella Palojoensuun korkeudelle, idässä järviolueilla Kolarin Pasmajärvelle, karttaliite. Kalatalousalueen vesipinta-ala on 38 368 ha.

JÄSENISTÖ

Osakaskunnat joilla on vähintään 50 ha vesialuetta, joessa vähintään 30 ha, vesialueiden yhteenliittymät joilla on väh 50ha ja joessa väh 30 ha, valtakunnalliset kalastusalan järjestöt kaksi edustajaa sekä erityisen edun haltijat yksi äänivaltainen edustaja. Lisäksi pienemmillä osakaskunnilla läsnäolo ja puheoikeus yleisissä kokouksissa.

Kokoukset

Yleiskokous pyritään järjestämään vuosittain maaliskuun loppuun mennessä, hallitus kokoontuu tarvittaessa arviolta 4-6 kertaa vuodessa.

Henkilökunta

Kalatalousalueen sivutoimisena toiminnanjohtajana kymmenen tunnin työpanoksella kuukaudessa toimii Harri Katainen Rovaniemeltä. Kalatalousalueella ei ole omia tai vuokrattuja toimitiloja, toiminnanjohtaja työskentelee kotoa käsin. Kokouksiin varataan kokoustiloja tarpeen mukaan.